

الرسالة المدنية
في بيان العقيدة السنية

الشيخ العلامة :
حمد بن ناصر بن معمر

مقدمة

الحمد لله الدائم والصلاة والسلام على النبي الخاتم وبعد:
فقد دأب العالم عبر الدهور ومر العصور على تحقيق غايات وأمنيات
لأعز ما يملكونه وأقدس ما يعظمونه، ومن أعز ما يمتلكه البشر
مقوماته الإيمانية ومن أقدس ما يعتز به الإنسان هو الدين الذي
ينتمي إليه حقًا كان أو باطلاً

وقد برز اهتمام العالم بمقدساته الدينية منذ أحقاب كانت فبانت، ولا
يزال عامل الوراثة وتلقى الحاضرين عن الغابرين يجعل اهتمام
الناس بمقدساتهم أمراً ضرورياً تفرضه الحاجة والتقليد والوراثة.
هذا عرض موجز لحالة الإنسان وطبعه وميوله منذ القدم فما الذي
جد في عالم البشر؟

هو ابتعاث أنبياء الله ورسله لتقويم أعمالهم وهدايتهم إلى الصراط السوي السليم، ومنطلق الأنبياء هو ما يتلقونه من وحي الرسالة وإلهام الله لهم بالحكمة والتشريع الإلهي لهداية الخلق إلى الحق ، فهدى الله من أراد الله هدايته وتوفيقه .

وفي العصر الأموي وبداية العصر العباسي ظهرت النزعة العقلية المستقاة من مدارس اليونان والرومان وما تلقوه من أرسطو وسقراط وأفلاطون وغيرهم ممن كانوا يقولون بالمنطق والجدل حتى زعموا أن العقل مصدر كل تشريع ونسوا أو تناسوا شرع الله تعالى في أصول الدين ومقومات الإيمان. أخذ بهذا المسلك طائفة من المنتسبين إلى الإسلام كابن سينا وابن الفارض والتلمساني وابن عربي وغيرهم ممن قدموا العقل على النقل في باب أسماء الله وصفاته فقالوا إن العقل هو السبب الأول في تصديق النقل، إذاً فليكن العقل هو مصدر التشريع الأول فضلوا وأضلوا وتأولوا أسماء الله وصفاته بل وجحدوها وأنكروا معانيها !

فكان حقاً على كل من هداه الله إلى معرفة الحق بدليله أن يكشف خطر تلك الأقاويل والترهات المظلمة بأشعة أنوار الهدى وطمس حنادس الظلمة وغياهب الكفر والإلحاد.

وقبل قرنين من الزمن ظهر التجديد والإصلاح في جزيرة العرب على أيدي هداة مهتدين كرسوا جهودهم لبيان منهج الحق بدليله وتحقيق العبودية لله عز وجل والمتابعة لرسول الله صلى الله عليه وسلم ، ومن مبدأ ما أظهروه وذكروا الناس به أن التوحيد ثلاثة أقسام : توحيد الربوبية وتوحيد الألوهية وتوحيد الأسماء والصفات.

أما الأول فإنه لم يقع فيه خلاف بين الأنبياء وأممهم إلا ما ندر من الدهريين والملحدين .. وأما الثاني فهو الذي حصل فيه الخلاف وهو توحيد الله بأفعال العباد.

النوع الثالث: توحيد الأسماء والصفات وهذا النوع شابه من الشبهات مما أثاره علماء الكلام والمنطق والجدل وممن سبقت الإشارة إليهم، وقد سئل العلامة الفهامة الشيخ حمد بن ناصر بن معمر عن معتقد إمام الدعوة المصلح الشيخ محمد بن عبد الوهاب في أسماء الله وصفاته فأجاب الشيخ حمد في رسالته المرسومة بـ " الرسالة المدنية في بيان العقيدة السنية " وأطلع القارئ على ما يعتقده إمام الدعوة وأتباعه وإخوانه في باب أسماء الله وصفاته وما عليه السلف الصالح ممن يجعلون النقل الشرعي مصدراً للتصديق والإذعان.

والرسالة بكاملها بخط جيد كتبت عام 1273 هـ بقلم (شريدة علي الطيار) ولم نعثر على طباعتها في الدواوين والمجاميع من كتب ومؤلفات تلاميذ الدعوة السلفية النجدية ، لذا جعلت من صالح أعمالني نشر هذه الرسالة وبثها وإشاعتها لبيان حقيقة المعتقد السليم والمنهج القويم في باب أسماء الله وصفاته، والرسالة بجملتها نقول من كتب أئمة الدعوة والإصلاح ، وجلها من كتاب اجتماع الجيوش الإسلامية على المعطلة والجهمية للإمام ابن القيم الجوزية .. وجرت عادة بعض من السلف عدم الإحالة وذكر من نقلوا عنه ولهذا لم يشر المؤلف إلى نقله وتدوينه من كتب أخرى حيث أن

الحق فيه أبلغ .. فرحم الله من كتب أو نقل لأن القصد إظهار الحق
وبيانه وكشف الزيغ والضلالة .

والله يتولى عباده ومنه نستمد العون والتوفيق وصلى الله على نبينا
محمد وآله وصحبه وسلم.

كتبه راجي عفوره :

إسماعيل بن سعد بن عتيق

27/3/1412 هـ

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله رب العالمين والصلاة والسلام على سيدنا محمد وصحبه
أجمعين.

ما قولكم - أدام الله النفع بعلومكم - في آيات الصفات، والأحاديث

الواردة في ذلك مثل قوله تعالى: ﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

﴿

.....

: [\[Link\]](#)

.....

... ..

... ..

... ..

0000 00 0000 0000 000000 00 0000 00000 000 0 :0000 00 0000 00000
000000 00000000 000000 000 000 0000 0000000 0000 00000
00 0000 000000 0000 00 000 0000000 000000 000 0000 000 000000 00000 00 000

.0000 00 0000 0000 000 0000000 000 000 0000000000

000000 000 000 000000 000 000000 00 00000 00 00 0000 0000 00000 0000 0000 0000
00 000 0000 00 000 000 00000000 00 000 000000 00 000 00000 00 00 000 000000 000
0000000 0000 000 000000 000 000000 000 00000 000 00000 000 00000 000 00000 000 000
000000 00 0000000000 0000000000 000000 0000 0000000 00000000 0000000 00000 0000 000
00000 00000000 000 00000 000 000 00000000 00000 0000 000 000 0000000 00000 0000 0000000
000000 000000 00000000 000000000 000000 00000 00000000 000000 00000 00000000 0000000

.00 0000000 000 000 00000 000000 000 000000000 000000 0000000000

00000 0 0000 0000 00000 000 00000 00000 000 00000 00000 000 00000 00 00000 00000 0000
00000 00 00 00000 00 00 00 000 000 00 00 0000000 000000 00000000000 00000000 0000
000000 000 00 00000 00000 000000 000 00 00000000 000 00000000 000 0000000 0000000

00000 00000 0 : 000000 00000 0000000 000000 000 000000000 :000000 00000 000

0 00000000 000 0000000 00 00000 000 00 0000000 000 00 00 000000000 0000 00000000 0000
00000 00 000000 000000 00 000000 000 00 00000 000 0000000000 0000000 0000000 0000 000

00 00000 000 00 0 : 000000 00000 0000000000 00000000 000 00000000 000000 000000000
00000000 00000 00000 00 0 :000000 00000 000000 00000000 00000000 000 00000

0 : 0000 0000000000 00000000 00000000 000000 000000 00000 00000 0 : 0000
00 000000 00 * 00000 00 00000 000000 000 00000 00 00000000 00 00 00000000

000000 00 000000 00000000 000 0000000000 000000 000000 00000 00 00000000 00
000000 * 000000000 00000 00000 00000 00 000 000000 00 0 :0000 0000

000 00000000 000000000 000000 00000 00000 0000000000 0000000000 0000000000
00000000 00000 00 0000000 0 :00000 0000000000 00 00000 00 0 :00000 00 00000

0000 00 00000000 0000000000 0000 00000 00 0 :00000000 00000 00 000000 00000 000000
0000 00000 00000 0000 000000 00 0000 00 00000 000000 0000 0000000 00 000000 00 000000

00 0 : 000000 00000000 000000 00000 0000 00000 00000 0000 00000000 00 00000
0000000000 0000 000000 000000 000000 0000 00 00000000 000000000 0000 00000

00000 00000 0000 0000000000 00000000 00000 00 00000 00000000 0000 000000000
000000000 00000000 00000000 000000 00 00000 0000 00 00000 00000000 00000 000000000
000000000 00000000 0000 0000 00 0000 000000 0000 000000 000000 00000 00000 00000

.....

.....

.....

.....

מבין המצבים האלו, המצב של **התאבדות** הוא המצב הקיצוני ביותר, והוא מצב שבו האדם מנסה להרוג את עצמו. התאבדות היא תופעה מורכבת, ויש לה שורשים רבים, כגון מחלות נפשיות, בעיות רגשיות, ובעיות חברתיות. התאבדות היא תופעה שכיחה, והיא גורמת לנזק רב לבריאות הנפשית של האדם. התאבדות היא תופעה שיש לה טיפול, והיא תופעה שיש לה מניעה. התאבדות היא תופעה שיש לה מחקר, והיא תופעה שיש לה חינוך. התאבדות היא תופעה שיש לה תמיכה, והיא תופעה שיש לה אהבה. התאבדות היא תופעה שיש לה תקווה, והיא תופעה שיש לה אמונה. התאבדות היא תופעה שיש לה חיים, והיא תופעה שיש לה מוות.

התאבדות

התאבדות היא תופעה מורכבת, ויש לה שורשים רבים, כגון מחלות נפשיות, בעיות רגשיות, ובעיות חברתיות. התאבדות היא תופעה שכיחה, והיא גורמת לנזק רב לבריאות הנפשית של האדם. התאבדות היא תופעה שיש לה טיפול, והיא תופעה שיש לה מניעה. התאבדות היא תופעה שיש לה מחקר, והיא תופעה שיש לה חינוך. התאבדות היא תופעה שיש לה תמיכה, והיא תופעה שיש לה אהבה. התאבדות היא תופעה שיש לה תקווה, והיא תופעה שיש לה אמונה. התאבדות היא תופעה שיש לה חיים, והיא תופעה שיש לה מוות.

.....
..... :
..... :.....
.....
.....

.....

.....
..... :
..... :.....
..... :.....
..... :.....
.....
..... :.....
..... :.....
..... :.....
..... :.....
..... :.....
..... :.....
..... :.....
..... :.....
..... :.....
..... :.....
..... :.....
..... :.....

.....
.....
.....

..... :.....

... ..

... ..

... ..

מסגרתו של המסמך, המגדיר את המטרות והתחומים עליהם יתמקד המחקר, כולל המגוון האפשרי של תוצאות. בנוסף, המסמך יפרט על האופן שבו תבוצע המדידה, ויציג את התוצאות הראשוניות של המחקר. המסמך יגיש גם תובנות לגבי החשיבות של המחקר, ויפרט על האופן שבו תוצאות המחקר יישאו תרומה לעולמו. המסמך יכלול גם תוכנית עבודה, שתפרט על האופן שבו יתבצע המחקר, ויציג את התוצאות הראשוניות של המחקר. המסמך יגיש גם תובנות לגבי החשיבות של המחקר, ויפרט על האופן שבו תוצאות המחקר יישאו תרומה לעולמו.

מטרת המחקר : המחקר ימחקר את השפעת שימוש בטלפון נייד על היכולת של האדם לזכור מידע. המחקר יבצע זאת על ידי תצפית על אנשים המשתמשים בטלפון נייד, וימדוד את היכולת שלהם לזכור מידע לפני ואחרי השימוש בטלפון נייד. המחקר יגיש גם תובנות לגבי החשיבות של המחקר, ויפרט על האופן שבו תוצאות המחקר יישאו תרומה לעולמו.

הנחת המחקר : נניח כי שימוש בטלפון נייד יפגע ביכולת האדם לזכור מידע. המחקר יבצע זאת על ידי תצפית על אנשים המשתמשים בטלפון נייד, וימדוד את היכולת שלהם לזכור מידע לפני ואחרי השימוש בטלפון נייד. המחקר יגיש גם תובנות לגבי החשיבות של המחקר, ויפרט על האופן שבו תוצאות המחקר יישאו תרומה לעולמו.

הנחת המחקר : נניח כי שימוש בטלפון נייד יפגע ביכולת האדם לזכור מידע. המחקר יבצע זאת על ידי תצפית על אנשים המשתמשים בטלפון נייד, וימדוד את היכולת שלהם לזכור מידע לפני ואחרי השימוש בטלפון נייד. המחקר יגיש גם תובנות לגבי החשיבות של המחקר, ויפרט על האופן שבו תוצאות המחקר יישאו תרומה לעולמו.

הנחת המחקר : נניח כי שימוש בטלפון נייד יפגע ביכולת האדם לזכור מידע. המחקר יבצע זאת על ידי תצפית על אנשים המשתמשים בטלפון נייד, וימדוד את היכולת שלהם לזכור מידע לפני ואחרי השימוש בטלפון נייד. המחקר יגיש גם תובנות לגבי החשיבות של המחקר, ויפרט על האופן שבו תוצאות המחקר יישאו תרומה לעולמו.

הנחת המחקר : נניח כי שימוש בטלפון נייד יפגע ביכולת האדם לזכור מידע. המחקר יבצע זאת על ידי תצפית על אנשים המשתמשים בטלפון נייד, וימדוד את היכולת שלהם לזכור מידע לפני ואחרי השימוש בטלפון נייד. המחקר יגיש גם תובנות לגבי החשיבות של המחקר, ויפרט על האופן שבו תוצאות המחקר יישאו תרומה לעולמו.

... ..

በሥነ ምግባር ስርዓት ላይ ለሚከተሉት ምክንያቶች ማሻሻያ ማድረግ አለብን፡-
1. ምግብ ስርዓት ላይ ለሚከተሉት ምክንያቶች ማሻሻያ ማድረግ አለብን፡-
2. ምግብ ስርዓት ላይ ለሚከተሉት ምክንያቶች ማሻሻያ ማድረግ አለብን፡-
3. ምግብ ስርዓት ላይ ለሚከተሉት ምክንያቶች ማሻሻያ ማድረግ አለብን፡-
4. ምግብ ስርዓት ላይ ለሚከተሉት ምክንያቶች ማሻሻያ ማድረግ አለብን፡-

... ምግብ ስርዓት ላይ ለሚከተሉት ምክንያቶች ማሻሻያ ማድረግ አለብን፡-

1. ምግብ ስርዓት ላይ ለሚከተሉት ምክንያቶች ማሻሻያ ማድረግ አለብን፡-
2. ምግብ ስርዓት ላይ ለሚከተሉት ምክንያቶች ማሻሻያ ማድረግ አለብን፡-
3. ምግብ ስርዓት ላይ ለሚከተሉት ምክንያቶች ማሻሻያ ማድረግ አለብን፡-
4. ምግብ ስርዓት ላይ ለሚከተሉት ምክንያቶች ማሻሻያ ማድረግ አለብን፡-

.ምግብ ስርዓት ላይ ለሚከተሉት ምክንያቶች ማሻሻያ ማድረግ አለብን፡-

ምግብ ስርዓት ላይ ለሚከተሉት ምክንያቶች ማሻሻያ ማድረግ አለብን፡-